

SİRKÜ : 2008/25

Konu :

- 1- **Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları İşveren Payında Hazine Desteği**
- 2- **Ücret vb. Hak Edişlerin Bankalar Aracılığıyla Ödenmesi Zorunluluğu**
- 3- **Vergi Borçlarının Taksitlendirilmesi**
- 4- **Kira Ödemelerinde Tevsik Zorunluluğu**

KAYSERİ

25.11.2008

Muhasebe, Personel Müdürlükleri'ne

İşverenlerin sigorta primi yüklerinin azaltılması, ücret vb. ödemelerin bankalar aracılığıyla yapılması, vergi borcu bulunanların ödemelerinde kolaylık sağlanması, kira tahsilat ve ödemelerinde tevsik zorunluluğuyla ilgili olarak aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

1- 01.10.2008 Tarihinden İtibaren Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları Primi İşveren Hisselinin (5) Puanlık Kısmı Hazinece Karşılacaktır.

01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin birinci fıkrasına 5763 sayılı Kanunun 24. maddesiyle eklenen (ı) bendi uyarınca; Kanunun 4/(a) bendi kapsamındaki sigortalıları çalıştıran **özel sektör işverenlerinin** malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları priminin %11 oranındaki işveren hissesinin (5) puanlık kısmına isabet eden tutarı Hazinece karşılanacaktır. İşveren hissesine ait (5) puanlık primin Hazinece karşılanabilmesi için, işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili aylık prim ve hizmet belgelerini Kuruma yasal süresi içerisinde vermeleri, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutar ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarı yasal süresinde ödemeleri ve öncelikle de Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması gerekmektedir.. Ancak Kuruma olan prim, idari para cezası ve bunların gecikme cezası ve gecikme zammı borç tutarını 6183 sayılı Kanuna göre tecil ve taksitlendiren işverenler ile 4958 sayılı Kanuna göre yeniden yapılandıran işverenler bu tecil ve taksitlendirme ile yapılandırmaları devam ettiği sürece bu indirimden yararlanacaklardır.

Yukarıda sözü edilen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi nispetinin %11 oranındaki işveren hissesi, fiili hizmet zammının uygulanmadığı işlerde söz konusudur. Dolayısıyla (5) puanlık prim indirimi;

- 60 gün fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde %12 oranındaki işveren hissesine,
- 90 gün fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde %12,5 oranındaki işveren hissesine ve -
- 180 gün fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde de %14 oranındaki işveren hissesine uygulanacaktır.

1.1- Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları Prim Oranının İşveren Hissesine Ait Kısmından (5) Puanlık Prim İndiriminin Kapsamı

Bu destekten kamu sektörüne ait işyeri işverenlerinin yararlanması söz konusu değildir. 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendine göre; malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranının işveren hissesine ait kısmından yapılması öngörülen **beş puanlık prim indiriminden**, anılan Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıları çalıştıran **özel sektör işyeri işverenleri yararlanabilecektir.**

Özel sektöre ait işyerlerinde çalıştırılan sigortalılar bakımından ise bu destekten **uzun vadeli sigorta kollarına tabi bulunan sigortalılardan dolayı yararlanılacaktır**. Kanun hükmünde beş puanlık indiriminin **sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmayacağı** zaten açıkça ifade edilmiştir. Ayrıca aday çırak, çırak ve öğrencilerden, (yeniden çalışmaya başlayan) harp malulleri ile vazife malullüğü aylığı alanlardan yalnızca kısa vadeli sigorta kollarına tabi olanlardan, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesindeki tesis, atölye ve ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklulardan ve İş-Kur tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme vb. eğitimlere katılan kursiyerlerden dolayı, uzun vadeli sigorta kollarına tabi bulunmamaları nedeniyle, beş puanlık prim indiriminden yararlanılması mümkün bulunmamaktadır.

Sigorta primi desteğinden başka mevzuat uyarınca (5084 Sayılı Teşvik Kanunu, 5746 Sayılı Ar-Ge Kanunu vb) yararlanmakta olan işverenler aynı dönem için ve mükerrer olarak bu destek unsurundan yararlanamayacak olup, işverenlerin tercihleri dikkate alınmak suretiyle destek unsurları sadece biri için uygulanacaktır. Aynı nedenle **özel sektör işvereni**, 5763 sayılı Kanunun 20. maddesi ile 4447 sayılı Kanuna eklenen Geçici 7. Madde uyarınca 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkek sigortalılar ile 18 yaşından büyük kadın sigortalılardan dolayı ve yine 5763 sayılı Kanunla değiştirilmiş olan 4857 sayılı İş Kanununun 30. maddesi uyarınca istihdam edilen özürü sigortalılardan dolayı prim desteğinden yararlanmakta ise, bu sigortalılarla ilgili olarak ayrıca (5) puanlık prim indiriminden yararlanamayacaktır.

1.2- Beş Puanlık Prim İndiriminden Yararlanmanın Usul ve Esasları

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin işveren hissesinin (5) puanlık kısmının Hazinece karşılanabilmesi için, işverenlerin muaccel sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması şarttır. İşverenlerin muaccel borçlarının bulunup bulunmadığı hususu ise her bir işyeri bazında ayrı ayrı değerlendirilecektir.

Bu uygulamada; aylık prim ve hizmet belgelerinin Kuruma yasal süresi içinde e-bildirge yoluyla (internet üzerinden) gönderilmesi, prim ve hizmet belgesi düzenlenirken belge üzerinde 5510 sayılı Kanun türünün seçilmesi ve bütün primlerin tam olarak tahakkuk ettirilmesi ve de sigortalı prim hisselerinin tamamı ile (%5 indirimli) işveren hissesinin toplam tutarının yasal süre içerisinde tam olarak ödenmesi gerekmektedir. İndirimli (toplam) prim tutarının yasal süre geçirildikten sonra tam olarak ödenmesi veya yasal süre içerisinde (fakat) eksik olarak ödenmesi hallerinde (5) puanlık prim indirimden yararlanılamayacaktır!

E-bildirgede 5510 Sayılı Kanun türünün seçilememesi ve 1,00 YTL veya üzerinde muaccel borcun bulunduğu yönünde uyarı mesajı ile karşılaşılması durumunda, (5) puanlık prim desteğinden yararlanılabilmesi için söz konusu borçların ödenmesi gerekmektedir. Muaccel prim, idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmayan işverenlerce, aylık prim ve hizmet belgelerinin e-bildirge yoluyla verilmesi sırasında 5510 sayılı Kanun türünün seçilememesi ve 1,00 YTL veya üzerinde muaccel borcun bulunduğu yönünde uyarı mesajı ile karşılaşılması durumunda; prim ve hizmet belgesi 5510 sayılı Kanun türü seçilmeden gönderilebilecek fakat işyerinin bağlı bulunduğu Sosyal Güvenlik Kurumu İl / Merkez Müdürlüğüne de dilekçe verilerek "Kuruma borçlu olunmadığı, aslında Kurum kayıtlarının hatalı olduğundan bahisle hatanın düzeltilmesi" talep edilecektir. (Kurumun 13.11.2008 tarih ve 2008-93 sayılı Genelgesindeki açıklamalara göre ilgili ay için daha sonra kâğıt ortamında 5510 sayılı Kanun türü seçilmemiş İPTAL niteliğinde ve yine 5510 sayılı Kanun türü seçilmiş olarak ta ASIL nitelikte prim ve hizmet belgesi verilmesi gerekmektedir.) Yasal sürenin son gününde bu vb. sıkıntıların yaşanmaması bakımından aylık prim ve hizmet belgeleri, yasal sürenin son günü beklenilmeksizin (önceden) düzenlenerek Kuruma gönderilmelidir. Belgeler düzenlendikten sonra da 5510 sayılı Kanun türünün seçilip seçilmediği mutlaka kontrol edilmelidir.

Kuruma yasal süresinden sonra gönderilen EK nitelikteki prim ve hizmet belgelerinde 5510 sayılı Kanun türü seçilmiş olsa bile (5) puanlık prim indirimden yararlanılamayacaktır.

Bilindiği üzere 1 sigortalı çalıştırılan (kapıcılık vb.) işyerleri, aylık prim ve hizmet belgelerini Kuruma e-bildirge yoluyla gönderebildikleri gibi kâğıt ortamında da verebilmektedirler. 01.10.2008 tarihinden itibaren ki yeni dönemde aylık prim ve hizmet belgeleri ister internet üzerinden göndersinler isterse kâğıt ortamında düzenleyip versinler her halükarda belge üzerinde 5510 sayılı Kanun türünün mutlaka seçilmiş olması gerekmektedir. Prim indirimden yararlanılabilmesi için yukarıda belirtilen şartlar bu işyerleri için de geçerlidir.

1.3- Muhasebe İşlemleri

Hazinece karşılanan beş puanlık prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmayacaktır. Bu düzenleme sebebiyle hazinece karşılanması öngörülen prim tutarları için aşağıdaki şekilde işlem yapılmalıdır.

Hazinece karşılanması öngörülen prim teşviğinden yararlanılabilmesi için aylık bildirelerin zamanında ve tam olarak verilmesi, teşvik sonrası kalan işveren tarafından ödenecek ssk ve işsizlik primlerinin de zamanında tam olarak ödenmesi şartlarına bağlandığından, bildirelerin ve ödeme yükümlülüklerinin ertesi ay yerine getirilmesi göz önünde bulundurularak, Hazinece karşılanan kısım dikkate alınmadan ücret bordroları düzenlenmeli, ödenecek sigorta primleri 361-hs. tam olarak kaydedilirken, Hazinece karşılanacak kısım gider yazılmayarak 136-hs. alınmalı, sigorta prim indiriminden faydalanabilecek işverenler eksik ödeme yapacaklarından 361-hs. kalan bakiye ile 136-hs. hesap ters kayıtla kapatılmalıdır.

2- Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesi Zorunluluğu

Bilindiği üzere 4857 sayılı İş Kanununun "Ücret ve ücretin ödenmesi" ile ilgili 32. maddesinin ikinci fıkrası 08.05.2008 tarihli 5754 sayılı Kanunla değiştirilmiştir. Konuya ilişkin Yönetmelik de 18.11. 2008 tarih ve 27058 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış bulunmaktadır.

01.01.2009 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan Yönetmelikteki düzenlemelere göre işyerleri ve işletmelerinde İş Kanunu hükümlerinin uygulandığı işverenler ile üçüncü kişiler, Türkiye genelinde çalıştırdıkları işçi sayısının en az 10 kişi olması halinde, çalıştırdıkları işçiye o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin kanunî kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını, bankalar aracılığıyla ödemekle yükümlü kılınmışlardır. Ayrıca ödemenin niteliğinin de hesabın açıklamasında belirtilmesi gerekmektedir. (Ücret, ikramiye, fazla mesai vb.) Bankalar aracılığıyla ödeme yapması gereken işverenler, işveren vekilleri veya üçüncü kişiler (yani alt işverenler) işyerlerinin bulunduğu mahalde banka şubesi bulunmaması veya çalışanlara banka aracılığıyla ödeme yapılmasına imkân bulunmaması halinde ödemeleri, T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü şubeleri aracılığıyla yapmak zorundadırlar.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere işveren, işveren vekili ve üçüncü kişiler her ne kadar bu ödemelerin net tutarını banka hesabına yatırmakla yükümlü kılınmışlarsa da **yapacakları ödemeleri bankalar nezdinde açılacak hesaplara brüt olarak yatırmaları hususunda zorunlu tutmaya** Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık müştereken yetkili kılınmışlardır.

İşçiye, İş Kanunundan veya toplu iş sözleşmesinden veyahut da iş sözleşmesinden doğan alacaklarını, bu Yönetmelik kapsamında zorunlu tutulduğu halde bankalar aracılığıyla ödemeyen işverene veya işveren vekiline veyahut üçüncü kişiye İş Kanununun 102 nci maddesinin (a) bendi uyarınca, (2008 yılında) **bu durumdaki her bir işçi ve de her ay için 100,00 YTL. tutarında idarî para cezası uygulanacaktır!**

3- Vadesi 01.09.2008 Tarihinden Önce Olan Amme Alacaklarına, Yıllık %3 Tecil Faizi ile 18 Ay Süre ile Taksitlendirme İmkânı Sağlanmıştır.

30.10.2008 tarih ve 27039 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Seri: B Sıra No: 4 Tahsilat Genel Tebliği ile 2008 yılı gelir ve kazançları için tahakkuk eden geçici vergi ve bu vergi ile birlikte ödenmesi gereken damga vergisi hariç olmak üzere, 01.09.2008 tarihi itibariyle vadesi geldiği halde ödenmeyen vergi dairelerince takip edilen tüm amme alacaklarına, teminat gösterilmek şartıyla yıllık %3 tecil faizi ve 18 ay süre ile taksitlendirme imkanı getirilmiştir.

Vade tarihi 01.09.2008 veya daha öncesi ait dava aşamasında olan amme alacakları için ihtilaftan vazgeçilmesi şartı ile tacil ve taksitlendirme imkânından yararlanılabilecek olup, Vergi mahkemelerinin kararları üzerine mükellefe tebliğ edilen ve vade tarihi 01.09.2008 veya daha öncesi ait borçların da söz konusu düzenlemeden yararlanma imkânı bulunmaktadır. Bu aşamada taksitlendirme kapsamına alınan borçlar için mükelleflerin üst yargı mercilerindeki ihtilaflarından vazgeçmesi şartı aranılmayacaktır.

Söz konusu tecil ve taksitlendirme uygulamasından 5216 sayılı Kanununun geçici 3. maddesi ile 5393 sayılı Kanunun geçici 5. maddesi uyarınca, Büyükşehir Belediyeleri, Belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sermayesinin %50'sinden fazlası büyükşehir belediyelerine veya belediyelere ait şirketlerin yapılandırılan borçları ile bu borçlardan dolayı tahakkuk eden "1055 Düşük Olan Değerleme Tutarı"ndan olan borçları, 5228 sayılı Kanunun geçici 6. maddesi, 5569 sayılı Kanunun 3. maddesi ve 5766 sayılı Kanunun geçici 2. maddesi uyarınca tecil edilmiş ve tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olan borçlar ile 5736 sayılı Kanunun 1 ve 2. Maddeleri uyarınca taksitlendirilen borçlar yararlanamayacak olup, vergi dairelerince tahsil edilip de tamamı genel bütçe dışındaki ilgili kurumlara aktarılan (Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna aktarılan öğrenim harç kredisi, öğrenim kredisi gibi) alacaklar bu Tebliğ kapsamında taksitlendirilmeyecektir.

Tecil ve taksitlendirmelerden yararlanmak isteyen mükelleflerin 28.11.2008 günü mesai saati bitimine kadar bağlı oldukları vergi dairelerine (birden fazla vergi dairesinde mükellefiyet kaydı bulunanların, her bir vergi dairesine olan borçları için ayrı ayrı) tüm borçları için yazılı olarak tecil ve taksitlendirme talebinde bulunmaları gerekmektedir.

Tecil kapsamına alınacak borç asıllarına vade tarihlerinden müracaat tarihine kadar (bu tarih hariç) geçen süre için gecikme zammı uygulanacak ve taksitlendirilecek tutara ilave edilecektir.

Taksitlendirilen borçlar, ilk taksidi Aralık/2008 ayından başlamak ve eşit taksitler halinde olmak üzere 18 aylık ödeme süresi içinde ödenecek olup, taksitlendirmelere uygun ödemede bulunulmaması halinde tecil ihlal edilmiş sayılacaktır. Ancak mükelleflerin taksitlendirme süresi içerisinde tecilin geçerli sayılması yönünde talepte bulunmaları halinde, ilgili vergi dairelerince tecilin geçerli sayılabilmesi için taksitlendirme süresi içerisinde en fazla 2 taksitin süresinde ödenmemesi ve tecil ihlaline neden olan taksit tutarlarının hesap edilecek tecil faizi ile birlikte tecilin geçerli sayıldığına ilişkin yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 5 iş günü içinde ödenmesi şartları aranılacaktır.

4- İşyeri ve Konut Kira Tahsilat ve Ödemelerinde Tevsik Zorunluluğu

29.07.2008 tarih ve 26951 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan GVK 268 Seri No.lu Genel Tebliği ile 01.11.2008 tarihinden itibaren konutlarda aylık 500 YTL ve üzerinde kira geliri elde edenlerin, işyerlerinde ise bir sınırlama olmaksızın kiracı ve kiralayanın, kiralama işlemlerine ilişkin tahsilat ve ödemelerinin banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğu getirilmiştir.

Her bir konut için aylık tutarı 500 YTL' nin altındaki konut kira geliri, mahkeme ve icra yoluyla yapılan konut ve işyeri kira gelirine ilişkin tahsilatlar ile aynî olarak yapılan kira ödemelerinde tevsik zorunluluğu bulunmamaktadır.

Kira tahsilat ve ödemelerinin banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara özel usulsüzlük cezası kesilecek olup, bu ceza 2008 yılında , birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı için 1.490 YTL., ikinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler için 680 YTL., bunlar dışında kalanlar hakkında 320 YTL'den az olmamak üzere her bir işlem için bu işleme konu tutarın %5'i oranında uygulanmaktadır.

Bilgi ve gereği rica olunur.

